

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

DET MAHLERSKE HUS

RINGSTED KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

11.01.2012
Mia Kroer Ræbild
2011-7.82.07/329-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Ringsted Kommune
Sankt Bendtsgade 5, 4100 Ringsted
Det Mahlerske Hus
1924
Det østlige forhus (Det Mahlerske Hus 1860'erne) og det vestlige forhus (Acciseboden 1700-tallet).

BYGNINGSBESKRIVELSE

Det Mahlerske Hus, som består af to grundmurede bygninger, ligger op ad Sct. Bendts Kirkes kirkegårdsmur kun adskilt af et smalt brolagt gårdrum, centralt i Ringsted by.

Acciseboden er en énetages, pudset bygning med rødt heltag og hvid sugfjæl samt to rødkalkede skorstene med sokkel og krave i rygningen. Gadesiden og gavlen er kalket rød, mens gårdsiden er hvid. Hoveddøren er en tofløjet fyldingsdør og vinduerne er torammede og opsprossede. Mod gaden er træværket malet lysegråt og mørkegråt, mens det mod gården er mørkegråt og rødt. Der er kun tagrende mod gården.

Indvendigt har Acciseboden bevaret en delvist ældre planløsning med en lille entré og en gennemgående midterskillevæg i den vestlige ende. Der er en traditionel materialeholdning med bræddegulve, pudsede vægge, bræddeloft og fritliggende bjælkelag, samt ældre fyldingsdøre. Der er forsatsrammer med optoglasløsning foran samtlige vinduer.

Det østlige forhus er en énetages, grundmuret og pudset bygning med højt mansardtag i røde tegl og en bred frontkvist over de to midterste fag. Mod gården sidder en asymmetrisk placeret taskekivist. I rygningen sidder en traditionel, gulkalket skorstenspipe. Facaden er gulkalket og den kraftige hovedgesims er hvid., ligesom gårdsidens sugfjæl. Hoveddøren er en tofløjet fyldingsdør med krydsopsproset overvindue, mens bagdøren er en nyere fyldingsdør med termorude. Vinduer i stueetagen er korspostvinduer med opdelt underramme, mens de i gavltrekan og kviste er torammede og opsprossede. Vinduer og døre er malet grønne med hvide detaljer. Der er kun tagrende mod gården.

Indvendigt har forhuset bevaret en delvis oprindelig planløsning med forstue og stue mod gaden, og mod gården køkken og baggang med en

Det vestlige forhus – Acciseboden.

Det østlige forhus.

svungen trappe til første sal. Første sal rummer tre enkle værelser samt et badeværelse. Der er en traditionel materialeholdning med bræddegulve, pudsede vægge og lofter samt fyldingsdøre.

— BYGNINGSHISTORIE

Acciseboden er opført i 1700-tallet. I 1798 solgte Peder Johansen Neergaard til Ringsted Kloster bygningen til Kong Christian d. VII, og herefter fungerede den som bomhus og accisebod indtil 1851, hvor loven blev ophævet. Der var oprindeligt tre acciseboder i Ringsted, der lå ved byens indfaldsveje. Acciseboden i Sct. Bendtsgade blev også kaldet Vestre Bom. Ud over de behørigt toldbetjente var der ansat port-, bom- og patruljebetjente, en konsumptionsinspektør og en konsumptionskasserer. Acciseboden undgik brandskade da klosteret i 1806 gik op i luer.

I brandtaksationen fra 1815 beskrives bygningen som et 7 fags hus med stråtag, hvoraf de fem fag er opført af egebindingsværk og murede vægge. Indvendigt var der indrettet stue, køkken, spisekammer, forstue og brændehus samt lokum i gården. Denne størrelse havde bygningen indtil 1851, hvor skomagermester L.L. Mahler opførte en "tilbygning" på syv fag ved accisebodens østvendte gavl.

Begge huse går i dag under betegnelsen Det Mahlerske Hus efter den sidste private ejer murermester Lars Høegh Neergaard Mahler, der i 1922 solgte husene til Sct. Bendts Kirke på betingelse af, at han og hans kone skulle have vederlagsfri bopæl i lejligheden til deres død.

I 1963 stod Det Mahlerske Hus i en ret dårlig stand, og Sundhedskommissionen havde erklæret Acciseboden med de to lejligheder uegnet til menneskebolig. Efter endt restaurering i 1967 kunne bygningerne atter tages i brug som embedsbolig for kirkens organist. Indtil slutningen af 1980'erne var der et-lags glas i samtlige vinduer. I 1995 blev der på begge bygninger lagt nyt tegltag af håndstrøgne tegl med fast undertag.

I kirkegårdsmurens portal, der er sammenbygget med det østlige forhus og dettes udhus, er bevaret en "griserist", som skulle forhindre grise og andre husdyr i at gå ind og rode på kirkegården.

Kirkegårdsmuren favner bygningernes smalle gårdrum.

KILDER

Ringsted Kommuneatlas, Byer og bygninger 2000, Skov- og Naturstyrelsen, Miljø- og Energiministeriet i samarbejde med Ringsted Kommune.

Vestsjællandsgennemgangen, Planstyrelsen 1991 ved Hanne Raabyemagle.

De Mahlerske Huse i Sct. Bendtsgade i Ringsted af Laurits Kjær-Hansen.

De Mahlerske Huse, Sct. Bendtsgade 5, Ringsted matr. nr. 83 af Ringsted købstads bygrunde, tilhørende Ringsted Menighedsråd af Eigil Sørensen, 1965.

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Det Mahlerske Hus knytter sig til de to sammenbyggede borgerhuses beliggenhed nord for Sct. Bendts Kirke og dennes kirkegårdsmur, som afgrænser det brolagte gårdrum mod syd og indgår i udhusets ydermur mod øst tillige med at portalen er sammenbygget med forhusets østgavl. Tilsammen danner disse elementer en stærk fortælling om det historiske kulturmiljø omkring den middelalderlige kirke.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Det Mahlerske Hus knytter sig fortællingen om det vestre sidehus funktion som accisebod, der kan aflæses i forstuenes fyldingsdør med ovalt glasfelt, som vidner om en offentlig henvendelse i bygningen. Endvidere kommer at disse to bygninger er de eneste, der har overlevet de mange bybrande i Ringsted.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Det Mahlerske Hus har arkitektonisk værdi, idet bygningerne fremtræder som enkle og gedigne bygningsvolumener med klart afgrænsede former. Bygningernes forskellige opførelsesår afspejles i deres detaljeringsgrad, hvor Acciseboden står som en traditionel, smal længe med skorstene og sugfjæl, fremstår det brede østre forhus med mansardtag, skorsten, frontkvist og kraftig hovedgesims. Vinduerne har sammen med fyldingsdøren klassicistiske træk og vidner om, at det er opført som et enkelt og gedigent borgerhus. Accisebodens tofløjede indgangsdør er udført i empirestil og er med til at ophøje bygningens udtryk. Endvidere ligger den arkitektoniske

Bagsiden af kirkegårdsmuren, der er bygget sammen med udhuset.

Kirkegårdsmuren er sammenbygget med det østre forhus.

Det Mahlerske Hus set inde fra kirkegården.

værdi i, at bygningerne mod gaden ikke har tagrende, således at bygningernes originale udtryk understreges og overgangen mellem tag, gesims og sugfjæl fremstår tydelig.

I det indre er der arkitektonisk værdi i den bevarede del af den oprindelige planløsning med forstuer og midterskillevæg samt den traditionelle materialeholdning. Hertil kommer de ældre bygningsdetaljer, herunder fyldingsdøre med bukkehornsbeslag, hvoraf en enkelt tillige har glughul, gerichter og messinggreb. Hertil kommer den svungne trappe til første sal.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I Det Mahlerske Hus ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til bygningernes enkle og traditionelle bygningsvolumener med taktfast vinduesrytme, ældre vinduer og døre, ubrudte tagflader og skorstene i rygningen. Hertil kommer østre forhus frontkvist og hovedgesims, samt den traditionelle materialeholdning.

I Det Mahlerske Hus indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den bevarede del af den oprindelige planløsning og de ældre bygningsdetaljer, herunder fyldingsdøre, gerichter, bukkehornsbeslag og greb samt den svungne trappe til første sal.. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.

Intern